

раховувати тренди академічної відповіді на критичні навантаження загалом, адекватно оцінити ефективність зусиль окремих установ медичної галузі, а також виявити недоліки вже існуючих інструментів наукометрії та напрями їх удосконалення.

Сучасні тенденції використання бібліометричних технологій у бібліотеках Європи охарактеризував **А. О. Жабін**. На основі проведеного ним аналізу зроблено висновок: наукометричні дослідження поступово переходять від бажаних до необхідних та обов'язкових інструментів при формуванні в європейських країнах оцінок результативності досліджень, а бібліотека виступає нейтральною стороною при формуванні рейтингів. Крім того, у багатьох країнах Європи бібліометричні показники стали справляти вплив на формування та розподіл бюджетів.

Враховуючи актуальність наукометричної проблематики, учасники семінару одностайно підтримали пропозицію підготувати підручник з наукометрії для закладів вищої освіти і організувати викладання навчаль-

них курсів з цієї дисципліни магістрам, аспірантам і докторантам усіх спеціальностей.

Матеріали семінару свідчать, що сутність наукометрії слід визначати не аксіоматично (як це первісно зробив В. В. Налімов), а на базі визначення її основних суспільних функцій. Сучасні напрацювання теоретичної бази наукометрії дають підстави стверджувати, що до таких функцій слід віднести функції наукового декларування, кластеризації та оцінювання. Перша з них призначена для надання суспільству цілісної інформації про наявні в системі наукових комунікацій напрацювання вчених і колективів, друга – для висвітлення галузевої, відомчої та територіальної структури науки, а третя – слугує джерельною базою для експертного оцінювання результативності дослідницької діяльності.

Леонід Костенко,
завідувач відділу НБУВ,
кандидат технічних наук
Олександр Жабін,
науковий співробітник НБУВ

Міжнародний стандарт каталогізації «Опис та доступ до ресурсу»: перші результати впровадження у бібліотеках України

6 жовтня 2020 р. у рамках Міжнародної наукової конференції Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації» під керівництвом доктора історичних наук Н. В. Стрішенець відбувся семінар «Міжнародний стандарт каталогізації «Опис та доступ до ресурсу»: перші результати впровадження у бібліотеках України». Проходив він у форматі Zoom.

На семінар, окрім доповідачів, зареєструвалося 34 учасники з усієї України. Зокрема, це фахівці Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника, Одеської національної наукової бібліотеки, Національної наукової медичної бібліотеки, Книжкової палати України, Державної бібліотеки України для юнацтва, Львівської обласної бібліотеки для дітей, співробітники наукових бібліотек університетів: Східноєвропейського національного імені Лесі Українки, Київського імені Бориса Грінченка, Львівської політехніки, Національної музичної академії, Українського католицького університету, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Одеської юридичної академії, Львівського медичного університету ім. Данила Галицького, Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, Львівського національного університету імені І. Франка.

У доповіді провідного наукового співробітника НБУВ, доктора історичних наук **Н. В. Стрішенець** йшлося про розвиток стандарту «Опис та доступ до ресурсу»

(«Resource Description and Access», RDA), про нову версію RDA3R та її особливості. Доповідка зробила огляд стану впровадження RDA у бібліотеках Європи. Вона зосередилася, насамперед, на досвіді німецькомовних країн (DACH) і країн Балтії. Досвід останніх – найближчий для українських реалій, адже ці країни також вийшли з радянського минулого. Н. В. Стрішенець продемонструвала на слайдах можливості каталожного опису відповідно до нового стандарту.

Головний бібліотекар Науково-технічної бібліотеки імені Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» **І. М. Баньковська** ознайомила учасників семінару з Бібліотечною еталонною моделлю IFLA (IFLA LRM), яка є основою сучасних правил каталогізації. Вона акцентувала увагу присутніх на особливостях термінології Бібліотечної моделі, яка виходить далеко за рамки традиційної, звичної, для фахівців. Доповідка поінформувала аудиторію про завершення своєї роботи над українським перекладом складного, великого за обсягом документа, яким є міжнародний стандарт каталогізації «Опис та доступ до ресурсу».

Головний бібліотекар Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого, кандидат історичних наук **І. П. Антоненко** і завідувач відділу лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукових систем цієї ж бібліотеки, кандидат історичних наук **О. Г. Кириленко** свою спільну доповідь присвятили такій засадничій

темі процесу сучасної каталогізації, як авторитетний контроль. Досвід зарубіжних країн свідчить, що однією з перших передумов переходу на RDA є впровадження авторитетного контролю, який має відповідати вимогам цього стандарту. Важливо, що напрацювання доповідачів – авторитетний файл – розміщено на сайті Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого і з ним можуть ознайомитися усі фахівці.

Керівник компанії «Biblio.center» зі Львова **І. І. Огура** ознайомив учасників семінару з можливостями інтегрованої бібліотечної системи Koha, зокрема, її відповідності вимогам RDA. Демонструвати особливості введення бібліографічних записів доповідачу допомагали молоді співробітники Львівської політехніки. **І. І. Огура** поділився своїм успішним досвідом співпраці з OCLC щодо можливості використання їхнього файлу авторитетних даних. Доповідач висловив жаль, що в OCLC досі не представлена жодна з Національних бібліотек України, хоча участь у створенні WorldCat беруть 120 країн.

Завідувачка сектору редагування Науково-технічної бібліотеки імені Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» **О. Малецька** розповіла про роботу свого підрозділу з впро-

вадження RDA у бібліотеці КПІ. Зокрема, вона поділилася досвідом вирішення складних питань, що неминуче постають, поінформувала про організацію навчання каталогізаторів як обов'язкову умову успішності процесу впровадження RDA.

Науковий співробітник НБУВ, кандидат наук з соціальних комунікацій **О. Л. Сокур** доповіла про стан програмно-технологічного забезпечення бібліотек наукових установ НАН України, їх матеріально-технічну базу, укомплектування кадрами. Розкрила потенційні можливості впровадження в академічних бібліотеках сучасних технологій, зокрема, нового стандарту RDA.

В обговоренні порушених під час роботи семінару питань активну участь взяла заступник директора Книжкової палати України імені І. Федорова **Г. Гуцол**.

Кожна з виголошених доповідей викликала в аудиторії цілу низку питань, до обговорення яких активно долучалися майже всі учасники семінару. Сподіватимемося, що ця зустріч фахівців сприятиме поширенню знань про сучасні бібліотечно-інформаційні технології, за якими працюють бібліотеки Європи.

Надія Стрішенець,
провідний науковий співробітник НБУВ,
доктор історичних наук